

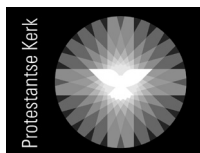
STEMMEN UIT DE SCHRIFT

Prekenserie

Voortzetting van Stemmen uit Jeruzalem en PreekSchrift

Jaargang 3 nrs. 13 en 14

januari 2017

TOCH IS GOD MIJN KONING

Preek over Psalm 74: 12

door ds. Barend Herman Weegink
bij de herdenking van zijn veertigjarig ambtsjubileum en beëindiging
van zijn ambtsperiode in de Hervormde gemeente te Katwijk aan Zee
na verkregen emeritaat,
thans waarnemend predikant voor de Oude Kerk van de Protestantse
gemeente te Scheveningen.

STEMMEN UIT DE SCHRIFT

Jaargang 3, no. 13

Orde van de dienst

Introïtuslied: Psalm 84 (OB): 1, 2 en 6

Welkom, mededelingen en toespraken

Stil gebed, 'Onze hulp' en christelijke groet

Openingswoord: 'En nu, wat verwacht ik, Here? Mijn hoop, die is op U' (Psalm 39:8, ambtstekst bij intrede te Beerzerveld (Ov) op zondag 12 december 1976)

Samenzang: Psalm 138 (NB): 1 en 3

Gebed om ontferming van God en verlichting met de Heilige Geest

Samenzang: Lied 667 Hemelhoog/288 Weerklank: 3 Wees stil, want de kracht van onze God.

Moment van gedachtenis, gevolgd door belijdenis Zondag 1 uit de Heidelbergse Solo- en samenzang: Gezang 232 (NHB 1938)

Lezing uit de Heilige Schrift: Psalm 74 (NBG-1951) en Lucas 1:30-33 (Naardense Bijbel 2014)

Samenzang (onder inzameling van de gaven): Psalm 146 (OB, variante melodie): 1, 4 en 8

Preek over Ps.74:12, met als thema: Toch is God mijn Koning

Samen- en solozang (tijdens extra collecte): Lied 435 (Lhk 2013): 1, 3 en 4

Dankgebed, voorbeden, stil gebed, besloten met het 'Onze Vader'

Solo- en samenzang: Gezang 304 (Lvdk 1973)

Zegen

Toespraak

Toezang: Psalm 134 (OB): 3

Uitleidende muziek en orgelspel

Verantwoording:

De dienst vond plaats op 11 december 2016 om 15.30 uur in de Oude- of Andreaskerk aan de Boulevard te Katwijk aan Zee, onder verantwoordelijkheid van wijkkerkenraad Rehoboth van de Hervormde gemeente. Naam van de zondag: derde advent, Gaudete (Verheugt u in de Here, Filipp.4:4), met medewerking van ouderling Gé van der Gugten, organist Sjaak van Duijn, sopraansoliste Jacomina van der Plas-Vooijs, trompettisten Jan Kroon en Thomas Kroon en koster Dirk Messemaker en Arie Messemaker. Met deels andere liedkeus en aanpassing in de persoonlijk getoonzette verkondiging kan de preek ook in het brede kader van de serie *Stemmen uit de Schrift* worden gebruikt.

Toch is God mijn Koning van oudsher, die in het midden der aarde verlossing bewerkt (Psalm 74: 12).

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

Inleiding: Met een psalm ben ik destijds mijn predikantswerk begonnen, met een psalm wil ik aan de vooravond van het veertigjarig ambtsjubileum en het emeritaat ook verder gaan.

Psalm 74 behoort niet tot de toppers uit de liederenschat van Israël. Misschien bent u wel geschrokken van zo'n Schriftlezing op deze dag die dan ook nog 'Verheugt u' heet. En homiletisch, kanselkundig bekeken, ligt een preek over Psalm 74 ook niet voor het oprapen.

Klacht aan God: De psalm is een klaaglied. Als je denkt dat de dichter zijn beker leeg heeft, begint hij tegen het eind nog een keer. Dus een langgerekte bittere klacht, over de teloorgang van de tempel en andere godshuizen in het land. Wij zouden zeggen: het probleem van kerkverlating, en van de secularisatie, de verwereldlijking die van binnenuit de ziel wegvreet. En daar zie je vandaag het werk van, wanneer de sloopkogel de vensters aan diggelen slaat, de toren en de muren tot puin maakt en allemachtig inbeukt op plaatsen die ooit zo belangrijk waren voor vastheid en beleving, voor eredienst en intimiteit. Heilige huizen gaan eraan. Kaders vallen weg, verbanden zijn los van hun ankers. 'We zien onze tekenen niet meer', jammert de dichter. De vraag naar de oorsprong van deze psalm, wanneer precies die droeve aanblik werd opgedaan, laten we maar even terzijde. Men wijst naar de regering van koning Manasse, of de dagen van Nebukadnezar met de wegvoering in ballingschap, of het bewind van Antiochus Epiphanes. In de cultuur herhalen zich doorgaans zulke perioden waarin het mis is. De psalmist gebruikt felle oosterse beelden van afbraak en verwoesting, daar word je nooit vrolijk van.

Hij doet een aanklacht tegen de vijanden, wie of wat die ook zijn. Handelen ze bewust of onbewust? Griezellig hoe ze het tere plantje van God in de kern weten te infecteren. Alles moet anders, inhoudelijk verschuiven de dingen. En eer je er erg in hebt is het oude geloof in God weg en het kenmerk van de vreze des Heren verdwenen.

Misschien klaagt hij ook God aan. Waarom, hoelang? Allerhoogste, hoe kunt Gij dat zomaar over Uw kant laten gaan? Tua res agitur, Uw zaak

en Uw eer zijn in het geding. Hufterig hoe ze tegen U doen. Brand ze toch weg.

En mogelijk zit er ook wel wat zelfbeklag. 't Calimero van: zij-zijn-groot en wij-zijn-klein. Een dominee op de stoel in de talkshow van televisiepresentator Jeroen Pauw haalt het niet. Dat beetje geloof verliest het steevast van de geest van de tijd. Je hebt geen vat op het bederf. En we hadden het onszelf wat makkelijker gedacht. Nu moet ik die twijfels doorstaan. Vergeet God ons? Hoe rijm ik Zijn wijs en rechtvaardig bestuur daarboven met het kwaad dat hier op aarde heerst. Is God zelf soms de grote verliezer?

Typisch van deze psalm dat de zwarte piet niet of nauwelijks bij de mens wordt gelegd. D'r zit in dit lied maar weinig schuldbesef van 'Wij hebben God op 't hoogst misdaan, wij zijn van 't heilsspoor afgegaan'. 't Zit er wel, maar het is vooral de verontwaardiging over wat kapot is. Zo erg.

Maar nu ga ik stoppen, ik wil op dat verhaal van ontkerkelijking en geloofsverlies niet voortborduren. Want dan blijf ik bij die klacht en de ellende, en wil ik er nog in wegvluchten ook, of het verleden romantiseren, van 'früher war alles besser'. Dan wordt het niks met de preek, en dat past niet bij het hart van het evangelie. Ik heb u uitgenodigd vanmiddag tot een dienst – en dan haal ik maar even de woorden van de kaart aan – om in voorspoed dankbaarheid te kennen, in tegenspoed geduld en voor de toekomst een vast vertrouwen op God. Ik denk dat dát het geloofsleven is. We leven vandaag, we doen dat met het oog op morgen. Er zit een boodschap in die tekst. Psalm 74 is een 'maskiel', een leerdicht, een oefenmodel in dagen van crisis, d'r op... en maak er wat positiefs van. Na de klacht áán God is er het besef van God.

Besef van God: En dan weet de man, die bij de brokstukken van zijn leven staat, nog een ander geluid te laten horen: 'Tóch is God mijn Koning van oudsher, die in het midden van de aarde verlossing bewerkt'. Het woord roept ons vanmiddag ertoe om het werk van God te gedènkèn. God wordt koning genoemd. Dat zegt wat. Toen Israël op eigen aandrang een koning kreeg, werd er wel een dienstprotocol bij geschreven. Een koning staat met beide voeten op de grond. En die moet aan de bak. Maar een koning is ook om ù tegen te zeggen. Die heeft autoriteit, majesteit. En als hij oprijst in zijn gestalte met het hoofd omhoog, dan spreekt hij en doet hij 'bij de gratie Gods'. Hij verwijst. De enige Koning is God. Dat is een vondst dat God Zich koning laat noemen, in Zijn verhevenheid

en in Zijn nabijheid. Op aarde is altijd de zweem van het Koninkrijk des Heren gebleven. Zijn koningschap verduurt de eeuwigheid. Mag ik dat zo zeggen vanmiddag, misschien dat u het kunt meemaken, misschien ook niet: God is altijd ver boven ons uit. Hij is van boven en wij zijn van beneden. En wij staan hier een poosje en we doen ons werk, veertig jaar, langer, korter, wij leven ons leven, een mens is niet meer dan een interim, maar de Koning was eerder dan ik en Hij zal er ook zijn na mij. God blijft Koning, ook wanneer er op aarde geen onderdaan meer naar Hem zou luisteren. In de donkere fase van zijn leven zei de ethische theoloog en hofprediker Jan Hendrik Gerretsen, die Juliana doopte, alleen nog: God is God. Dat moet je als godgeleerden niet vergeten. De theologie is grotendeels mensenwerk. Maar boven onze denkkaders is – zoals de Nederlandse Geloofsbelijdenis dat verwoordt – ‘het enig en eenvoudig geestelijk Wezen dat wij God noemen’. God komt niet van onderop.

Ik las een interview met Harry Kuitert n.a.v. de verschenen biografie. Hij is 92 geworden, kreeg de bloemen van zijn Amstelveense kerk. “Kuitert is alles kwijt”, staat er. Tjonge, jonge. Een mens die zijn leven lang ernstig op zoek is geweest naar God; en een goede denker. Moet je dan alle Godskennis afleggen? We kunnen geen oordeel spreken. Kuitert voelt zich van het absolute bevrijd. Kan het niet zijn dat God veel groter is dan ons moderne denken? En dat Hij overblijft als wij zijn uitgedacht? ‘Wees stil voor het aangezicht van God, want heilig is de Heer’. Kan een mens niet een beetje vertrouwen en troost en toekomst overhouden wanneer hij de stations achter zich laat? In een niemandsland worden we doodongelukkig en redden we onszelf niet. Zijn er ook nog woorden van eeuwig leven? Of is dat allemaal te mooi orthodox afgedekt?

Hier in Psalm 74 hoor ik: En tòch: God. Wat Aart Jan Theodorus Jonker zei tegen de klappen van het leven in: Nochtans, mijn God! Dat er-tegen-in woord komt van de overzijde. In deze psalm zit niet een gesloten wereld die alleen maar in je kop bestaat. Er zijn méér dimensies, er is de geestelijke kant van de werkelijkheid. Misschien zijn we als doorgefokte protestanten wel ontzettend rationeel en zo arrogant dat wij voor het heilige dat gebeurt, zoals Gerrit Immink het noemt, geen domein meer over laten. Wat verbeelden we ons wel?

De psalmdichter laat zich het ultieme Godsbesef niet afpakken. Dat krijgt ‘ie van de andere kant gegeven in zijn brein. En wat kan er dan een kracht uitgaan van een woord van God. Daar kun je het mee wagen. God is Koning. Hij regeert. We zijn in Gods hand. En ik hoop dat dat ook uw

hart raakt en het mijne, en dat het vanaf de kansel niet alleen maar klinkt als een objectief praatje. Je kunt je dat geloof toe-eigenen.

Er staat: mijn Koning. Dan ben je echt online, hè? Dan gaan andere grootheden aan de kant. De Septuagint en de oude Vulgaatbijbel zeggen het nog sterker. Die vertalen het niet met 'mijn' maar met 'onze' Koning. Gemeenschappelijk, je mag het toch met elkaar beleven? Dat hoeft je toch niet alleen maar achter jouw voordeur te houden? Is het erg om onder God te staan? U mag een goed beeld van Hem hebben.

Onze Koning, van oudsher. Als je naar de kerk komt, dan hoor je nog eeuwigheidsdingen, ze staan wel in de actualiteit, maar ze zijn niet de waan van de dag. Er zit in het geloof iets van de mystiek van het boventijdse leven. En dat te zeggen is niet verknipt of Grieks denken. Zo doet de God van hemel en aarde. Hij brengt dichtbij je de dingen van verre, vanuit den beginne. Dat 'vanouds' wijst eigenlijk op het oosten, de Oriënt, waar het licht opgaat, waarop jij je kunt oriënteren. Daar komt het heil vandaan. God is oorsprong, principe, en: Hij draagt ons al zo lang. Dat is Zijn betrouwbaarheid door de eeuwen heen. Dan helpt Hij je ook nu door deze tijden.

En daarop komt de psalmdichter ook tot het gebed. Hij brengt de nood bij de Here. God, ik weet het niet, maar U weet het wel. Mag ik U aan Uw werk herinneren, U die de trouw bewaart en die niet laat varen het werk van Uw handen. Denk nog aan Uw gemeente, aan de landingsplaatsen van Uw woord. En aanschouw het verbond dat U met mensen sloot. Dat is de kunst van het loslaten en nieuw aanhechten. Dan komt de psalm op hoog niveau. Geen kramp maar kracht. En in plaats van: 'ik wil dat U wilt wat ik wil' brengt hij als klein mens eerbied aan God.

Vertrouwen op God: Gemeente, nu is er nog een laatste wat ik op deze dag met u wil delen: dat God verlossing bewerkt in het midden van de aarde. Wel beschouwd staat er een werkwoord dat aangeeft dat God met 'verlossen' bezig blijft. En net als in andere psalmen staat ook hier een meervoud: verlossingen. Je moet daar dus maar niet te enkel over denken. Voor oud-Israël waren het de heilsdaden dat God het volk verkoos, het uit Egypte bevrijdde, de Wet gaf, in het beloofde land bracht. De gezalfde koning David heeft vaak aan die reddingen en ook aan hulp in zijn eigen leven gedacht. En als mensen het heil van God viëren, dan nemen ze ook de beker van de verlossingen op en prijzen de Here voor Zijn goedheid. Dat koningschap van God is ten behoeve van de aarde. Hij komt zo nabij.

Ons hart verlangt ernaar om zo'n psalm christelijk te lezen. Dat doen we in de lijn van Luther en Kohlbrugge, die over de Christus in het Oude Testament zulke belangrijke dingen hebben gezegd. En nu het advent is, doen we dat met een blij hart: verheugt u, de Heiland – Koning over het huis van Jakob – komt zo liefdevol nabij.

Is dat niet het mooiste wat een dominee kan doen dat hij de komst, het leven en werk, de dood en verrijzenis van Jezus Christus mag verkondigen? Ik beleef het niet als een verhaal dat voor iets anders kan worden ingeruild. Het zijn heilsfeiten, hier heb je beet.

En als u zegt: maar het ging toch vanmiddag over die hoge, onbegrijpelijke God die van het gedoe hier beneden geen last heeft? Nee, Hij is diep neergedaald, voeten op de grond, God heeft geruild met ons. Hij nam ons verlies. Hij geeft ons Zijn genade. De Davidszoon werd de koning-knecht. En dan krijgen de woorden van de tekst vlees en bloed, toen het zo ver moest gaan dat Hij de spotfiguur Jezus van Nazareth, Koning der Joden werd. En Hij heeft in het midden van de aarde als Verlosser gewerkt, 'o Heer Jesu, God en mense, die aanvaard hebt deze staat'. Toen hing Hij te midden van twee meegevonnenen waar Zijn kruis in de muil van Golgotha was geplant. Hij heeft daar in het aangezicht van zonde, oordeel, offer en dood het van God en mens verlaten zijn beleefd en geroepen: 'Het is volbracht'. Daar botsten Gods verhevenheid en Gods nabijheid op elkaar. Het lichaam scheurde. God gaf Zichzelf. En dat raakt u en mij. Zie, zo is uw God! U voelt Zijn goedheid.

Wat het spiritueel met u doet? Die God is 'being with', zoals de anglicaanse priester Samuel Wells dat noemt. In Jezus' komst naar de wereld wil Hij 'met ons zijn', Immanuël. Hij raakt ons aan – ik citeer Jan Hoek – als Tedere Majesteit. Zo mag je de omgang met God gelovig typeren. Heb over God nooit verkeerde gedachten, God is goed. U, jij en ik doen een mens geen kwaad als je hem of haar op de Here wijst, en als de Geest meewerkt: die mens tot de Heer leidt. Het verwarmt ook jouw geloof.

Onlangs hebben we Jan Terlouw gehoord, in het programma 'De wereld draait door'. Mooie dictie, oogopslag, wijze grijsheid, en alles uit zijn hoofd; zeg niet meteen bij de angst voor het ouder worden dat het leven is voltooid. Hij sprak over het touwtje uit de brievenbus, toen er nog vertrouwen was en je als goed volk zo kon binnenkomen. Zou achter dat verdwenen vertrouwen ook niet het wegsijpelen van het christendom en het geloofsverlies een rol spelen? Terlouw heeft nooit een echte afkeer

van de kerk gekregen, zijn vader in Wezep preekte zo mooi en de mensen vroegen hem steeds om iets uit de Bijbel, maar Jan heeft de kerk vaarwel gezegd. Of hij nu aan het end niet terugkeert en weer geloven gaat? Maar dat kan niet, zegt hij, daar is hij intellectueel uitgegroeid. Het werkt voor hem niet meer.

Zijn er mensen die echt niet kunnen geloven? En is het evangelie dan toch voor de één een dwaasheid en voor de ander een ergernis? En als jij christen bent, hoe verhoud je je dan tot andersgelovigen of niet-gelovigen? 'Being with'. Als God met ons in relatie is, dan zijn wij geroepen om ook zelf in relatie met God en in respectvolle omgang met die ander te zijn. Het kan nog gevuld worden.

Hoe vindt u dat, te moeten werken in een organisatie die voortdurend aan het verliezen is? Er is toch nog maar weinig van de kerk in Nederland over?, zo vroegen journalisten die me afgelopen week nauw op de huid zaten. Ik heb hun mijn Hengelose verhaal in de kranten gedaan, dus moet dat nu maar niet herhalen. En zou u het jonge theologen nog aanraden om het beroep van gemeentepredikant te kiezen? Je ziet dat ook zij onder druk staan. Ook jonge mannen en vrouwen struikelen.

Toch, je mag best een beetje houden van de kerk. Want God laat haar nog niet los. En vooral de kern van die kerk: voor het evangelie moet je je niet schamen. We hebben een pracht geloof en de predikers, van wie ik er een ben, doen tergend hun best om dat uit te zeggen. Dat beetje krediet dat je vandaag nog van de wereld krijgt, je wilt die kans benutten om de boodschap neer te zetten.

Nog eenmaal de tekst: *Tóch is God mijn Koning van oudsher, die in het midden der aarde verlossing bewerkt*. God moet het dus doen, en niet jij met activisme, missionair elan en soms echt leuke dingen. God, al zet Hij je er wel bij in.

En persoonlijk: ik heb reden tot dankbaarheid dat ik vier decennia in deze koninklijke dienst in de gemeenten en in de kerk heb mogen arbeiden, met de talenten die ik kreeg en ook met wat er aankleeft, de onhebbelijkheden die een mens eigen zijn.

Bij de kerk blijven, mensen, en vertrouwen houden. God laat u niet los. Laat u dan God niet los. We gaan door, tot de Finale komt. Eind goed, al goed.

Amen!

“ZIJN HEILGE NAAM IS ONZE VREUGD.”

(Psalm 33, 8 berijmd)

Preek over het derde gebod van de Tien Geboden

door ds. A.W.W. de Rooter
Wijk en Aalburg

STEMMEN UIT DE SCHRIFT

Jaargang 3, no.14

Orde van dienst:

Intochtslied Psalm 33,1 en 8
Stil gebed
Bemoediging
Votum en Groet
Klein Gloria
Gebed van verootmoediging en Woord van Vergeving
Lied Psalm 32, 2 en 3
Lezing van de geboden: Exodus 20, 1-17
Lied Psalm 32, 4

Gebed om verlichting met de heilige Geest
Lied Gezang 250, 4
Schriftlezing Exodus 3, 1-15 (God openbaart zijn naam aan Mozes)
Lied Psalm 8, 1 en 2
Lezing Zondag 36, vr. en antw. 99 (Het derde gebod)

Wat wil het derde gebod? Dat wij niet alleen door vloeken of valse eed maar ook door onnodig zweren de Naam van God niet lasteren of misbruiken en evenmin door stilzwijgend toe te zien aan dergelijke zonden deel hebben. Kortom, dat wij de heilige Naam van God niet anders dan met ontzag en eerbied gebruiken, opdat Hij door ons de rechte wijze wordt beleden, aangeroepen en in al onze woorden en werken geprezen.

Lied Gezang 312, 1 en 2
Prediking *Misbruik de naam van de HEER, uw God, niet, want wie zijn naam misbruikt laat hij niet vrijuit gaan. (Exodus 20, 7)*
Lied Gezang 399, 1 en 2
Dankzegging en Voorbede
(*eventueel gevolgd met stil gebed en Onze Vader*)
Inzameling van de gaven
Slotlied Gezang 444, 1 en 3
Zegen

De lezingen zijn uit de Nieuwe Bijbelvertaling en de liederenkeuze is uit het Liedboek 1973.

Tekst: Misbruik de naam van de HEER, uw God, niet, want wie zijn naam misbruikt laat hij niet vrijuit gaan. (Exodus 20, 7)

Thema: "Zijn heilige naam is onze vreugd." (Psalm 33, 8 berijmd)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Guido Gezelle. Kent u of ken jij die naam nog? Hij was een Belgisch katholiek priester. Hij leefde van 1830 tot 1899. Hij was ook dichter en taalwetenschapper. Daarnaast was hij een gevoelig mens voor de natuur. Zijn bekendste gedicht "Het Schrijverke" stamt uit 1875. Het schrijverke is een klein kevertje. Het wordt ook wel het slootschrijvertje genoemd. Ze zwemmen op het wateroppervlak van de sloot. Met een snelheid van rond de 24 centimeter per seconde verplaatsen zij zich. Ze hebben gedeelde ogen waarmee ze tegelijkertijd kunnen waarnemen wat er boven en ook onder het wateroppervlak gebeurt. Ook in ons land zijn er op elkaar lijkende soorten te vinden.

Guido Gezelle heeft deze kevertjes nauwkeurig gade geslagen. Tot en met is hij verbaasd. Hij ziet dat er een groep van zeker twintig bezig is. Ze schrijven over het water. Ze schrijven het en tegelijk is het weer weg. Allerlei suggesties doet hij in gedicht. Plotseling blijft één van deze diertjes voor hem staan op het water. De dichter voert het diertje sprekend op:

“Wij schrijven”, zo sprak het, “al krinklen af
het gene onze Meester, weleer,
ons smekend en leerend, te schrijven gaf,
één lesse, niet min mochte meer;
wij schrijven, en kunt gij die lesse toch
niet lezen, en zijt gij zo bot?
*Wij schrijven, herschrijven en schrijven nog,
den heiligen Name van God!”*

Zo eindigt dit gedicht. Het kevertje zwom verder. Opnieuw werden er eindeloos kringen en bogen op het wateroppervlak geschreven. Dit gedicht getuigt van een heel bijzonder gevoelen. De natuur – dus schepping van onze God – zet tot nadenken. Deze vraag wordt aan de dichter gesteld: hoe kan ik zo bot zijn? Afgestompt dat ik niet zie wat er geschreven wordt. Schrijven en herschrijven – eindeloos opnieuw – de heilige Naam van onze God.

Dit gedicht confronteert ook met mezelf. Waar en hoe schrijf ik de naam van onze God? Dus in alles. Wie ben ik? En dat elke dag en elke stap in mijn leven opnieuw. Daar faal ik. Een Naam die door en door heilig is. In al zijn bewegingen schrijft dat slootschrijvertje deze ene Naam. Guido Gezelle laat zien in zijn gedicht dat op deze wijze zijn God alle eer toe komt. Wagen wij het ook te doen in het eigen hart? Hoe komt die ene Naam, de heilige God zelf, tot zijn eer? Wij weten toch ook dat dit het eerste gebed is dat de Heer Jezus zijn leerlingen heeft geleerd? Hij bidt met hen: “Onze Vader die in hemel zijt, *uw Naam worde geheiligd, ...*”. Daar begint het blijkbaar mee. Dit is het eerste wat de Heer Jezus elke leerling van Hem wil leren bidden. Het moet er ons om te doen zijn om de Naam hoog te houden.

En daarom gaat het in het derde gebod niet allereerst om onze ongelovige buurman, collega en medescholier die zo nodig als iets tegen zit of niet zijn zin gaat er een vloek uit moet knallen. Het zijn ook niet allereerst de vloeken die in een willekeurige tv-serie gebruikt moeten worden, omdat schrijver van het script blijkbaar een opvoeding heeft gehad met beperkt fatsoen. Het gaat om onszelf. Heel praktisch hoe de naam van onze levende God in ons leven heilig is.

De eerste bede Onze Vader laat blijken dat wij zijn Naam alleen mogen gebruiken waartoe Hij hem gegeven heeft. Wij nemen zijn Naam op onze lippen om Hem te prijzen. Die Naam is om van te zingen. Lofliederen mogen klinken in onze kerken zoals een slootschrijvertje eindeloos doorgaat met het schrijven van die ene Naam.

Het derde van de 10 geboden legt een grote verantwoordelijkheid op ons. Dit gebod werd gegeven aan het volk Israël. De naam van God mocht nooit ijdel gebruikt worden. Wij moeten ons afvragen welke naam het is. Hoe noemt Hij zich? Denk eerst nog aan het volgende. Wanneer ik u of jou ontmoet loop één van ons als eerste op één van ons beide af. Je geeft een hand en je zegt je naam. En daarna zegt de ander als vanzelf zijn naam. Dan weten we wie wij zijn. In alle eerbied gezegd: *hoe stelt de onze God zich aan ons voor?* Of: tegenover wie sta ik, wanneer ik zing? Bij wie lig ik geknield, wanneer ik bid? Wat heb ik uit de Bijbel geleerd? Wat zegt Hij? Wie is Hij, wanneer ik in verdriet en verwarring voor Hem sta? Wat is dus zijn heilige Naam die geschreven en beleden wordt?

Onze God, die de God van Israël is, die de Vader van onze Heer Jezus Christus is en die ook jouw en mijn hemelse Vader wil zijn, draagt een Naam. Het is een naam met een geweldige betekenis. *Zijn naam is HEER*. Die naam heeft Hij eenmaal bekendgemaakt in de geschiedenis van de roeping van Mozes. Dus op het moment dat Mozes geroepen werd om het volk Israël als leider van de slavernij naar de vrijheid van het Beloofde Land te brengen.

Mozes zegt tegen God dat hij er zonder meer vanuit gaat dat zij daar in Egypte zullen vragen Wat is de naam van die God? (Exodus 3,14). Dan zegt God tegen hem: *“Ik ben die er zijn zal. Zegen daarom tegen de Israëlieten: “IK ZAL ER ZIJN heeft mij naar u gezonden.”* (Exodus 3, 13 en 14).

Telkens wanneer wij in de Bijbel HEER of HEERE lezen, is er die Naam te vinden. Die naam betekent: Ik zal zijn die Ik zijn zal. Of: Ik ben die Ik ben. Met deze naam heeft God zijn diepste wezen geopenbaard. In deze Naam laat Hij zijn hart zien. Hij is namelijk de God die nooit verandert. Voor zijn volk is en blijft Hij altijd dezelfde. Zijn verbondstrouw gaat nooit voorbij.

Spreek Hem – beste broeder, zuster en jongere – aan als HEER. Wanneer wij HEER zeggen, belijden wij ons geloof. Wij zeggen: ik geloof in uw onveranderlijke trouw! U blijft eeuwig trouw. Wat er ook in mijn leven gebeurt... wat ook in mijn gaande is ... wat mij ooit nog zal overkomen... U, HEER, houdt mij altijd vast. Nu merk je dat wij zelf geraakt worden door de Naam.

Net als lang geleden bij Mozes. Met die Naam moesten zij onderweg. Dwars door alle verzoeken en gedoe van de woestijnreis van het leven heen. Het mag zijn zoals wij eerder zongen in het achtste of laatste couplet van de berijming van Psalm 33:

Wij wachten stil op Gods ontferming,
Ons hart heeft zich in Hem verheugd.
Hij komt te hulp en geeft bescherming,
Zijn heilige naam in onze vreugd.

Het meest geweldige is dat deze Naam van God verbonden mag zijn met onze naam. Dit gebeurt bij bediening van de doop. Daar klinkt onze naam en vervolgens de naam van onze drie-enige God: Vader, Zoon en heilige Geest. Daar ontvangt elke dopeling heel persoonlijk de belofte dat onze HEER

de onveranderlijke en trouwe God van zijn verbond zal zijn. Voor altijd en eeuwig is zijn naam met die van ons verbonden. Verheug je dat je gedoopt bent!

Vol eerbied is elke christen en christen er op uit om die naam heilig te gebruiken. Niet ijdel leeg. Nooit ongepast. Dit verlangen brengt hij of zij tot uitdrukking, wanneer het Onze Vader wordt gebeden: “*Uw naam worde geheiligd.*” Dan weet hij of zij zich op weg naar het land dat hem of haar is beloofd. Toen bij Israël het Beloofde Land van Kanaän. En vandaag tot de wederkomst van de Heer Jezus ziet de christen zich als een pelgrim van het komende Koninkrijk. Samen bidden wij: “*Uw koninkrijk kome.*”

In zondag 36 van de Heidelbergse Catechismus wordt ons uitgelegd wat dit gebod over de heiliging van Gods Naam met ons wil doen. Het antwoord dat gegeven wordt, is niet enkel een heel duidelijk “*nee*”, maar juist ook een heerlijk en een helder “*ja*”.

Bij het “*nee*” wordt duidelijk dat God zijn Naam heeft toevertrouwd aan mensen die zijn naam met diepe eerbied willen gebruiken. Ze zullen nooit zijn naam zonder na te denken of met slechte bedoelingen op hun lippen nemen. Dit zou “*ijdel*” zijn. De catechismus laat ons niet in het ongewisse. Drie voorbeelden worden genoemd.

Het eerste is vloeken. Wie vloekt, noemt God bij zijn Naam. Wij weten dat er aanleidingen genoeg te vinden zijn. Hevige woede of diepe teleurstelling. Ga maar na bij jezelf wanneer je een vloek hoorde. Was het mogelijk niet een grote boosheid tegen God? Of was het toch gedachteloos? Of zo maar als een stopwoord dat het je bijna niet meer opviel? En je zegt in zo’n geval tegen jezelf dat hij of zij er geen benul van heeft wat hij of zij zegt. Natuurlijk weet je dat het ten diepste een klap is in Gods gezicht. Maar let wel – en daar gaat het om in antwoord 99 van Zondag 36 – het gaat over onszelf. Zo begint het antwoord: “*Dat niet alleen door vloeken ...*”. Niet de ander – ik zeg tegen mezelf: ik ben aan de orde. De vraag is: wanneer deed ik het?

Het tweede voorbeeld laat geen knallende vloek horen, maar je doet alsof je heel veel ontzag voor God hebt. Gods Naam wordt plechtig aangeroepen, wanneer er *een eed* wordt afgelegd. Het kan gebeuren dat met een ijskoud hart Gods Naam wordt gebruikt als dekmantel voor een leugenachtig verhaal.

Ook door onnodig te zweren kan Gods Naam misbruikt worden.

Er is ook een derde voorbeeld. Dit nogal lastig. Je hoort dat er gevloekt wordt en *je houdt je mond*. Wij lezen in antwoord 99: "... en evenmin door stilzwijgend toe te zien aan dergelijke gruwelijke zonden deel hebben." Hoe je het ook keert of wendt: wij zijn getuige van iets dat ons raakt. Wie de HEER, onze hemelse Vader, voor ons is – daar gaat het om. Het is niet gemakkelijk om de juiste woorden vinden. Er is takt er liefde voor nodig om een ander er op te wijzen.

Takt en liefde – echt niet gemakkelijk. Het heeft met het juiste moment en de juiste bewoordingen te maken. En niet te vergeten de houding waarmee het gebeurt. En uit ervaring kun je weten dat deze dingen je nooit aan komen waaïen. Ergernis en boosheid en zelfs minachting worden zo gemakkelijk meegenomen. Zijn het gebed en mogelijk vele gebeden niet nodig voordat wij op de goede kunnen reageren, zodat liefde voor HEER er in mee zal klinken? Overleg met jezelf of dan pas een goed en zinnig gesprek met elkaar mogelijk is. Dan neem je niets van de ernst naar het vloeken weg, maar mogen wij er voor zorgen dat onze woorden en noemen van Gods Naam niet ijdel zal zijn. Maak – zo durf ik te zeggen – voor jezelf de nodige afwegingen in gebed.

Eerder wees ik je erop, dat in antwoord 99 van Zondag 36 van de Heidelbergse Catechismus niet enkel een helder "nee" wordt gezegd, *maar ook een heerlijk en een helder "ja"*. Het "nee" was vloeken, zweren en niets ervan zeggen. Het "ja" bestaat ook uit drie punten. Wij lezen: "Kortom, dat wij de heilige Naam van God niet anders met ontzag en eerbied gebruiken, opdat ...". Na dit laatste woordje "opdat" worden ze genoemd. Er gaat namelijk iets bijzonders gebeuren dat ons als mens boven onszelf uittilt. Het is nodig om vasthoudend te blijven bij de verleidingen en te strijden tegen de zonde, die vloeken, zweren en de mond houden met zich mee brengen. *Na het woordje "opdat" gaan er drie dingen gebeuren.*

Het eerste is dat Hij door ons op de rechte wijze wordt beleden. Mensen die geloven en zich verlost weten door de Heer Jezus Christus zijn mensen, die God, de levende HEER, eren door in hun liederen en gebeden uit te spreken wie de HEER, onze God, is. Hij is en blijft vol liefde altijd dezelfde. Dit is

een belijdenis die echt niet altijd voor jezelf kunt houden.

Het tweede is dat Hij door ons wordt aangeropen. Durven wij het aan om Hem in de nood, de vragen, de twijfel, de ziekte, de rouw – en alles wat er nog meer in ons hart aanwezig is – aan te roepen. Dus... in alle eenvoud te geloven dat Hij dag en nacht paraat staat om onze gebeden te horen en dat het Hem toekomt om ook onze gebeden te verhoren. Zo vluchten wij tot Hem. Dat is genoeg.

Er ook een derde dat genoemd worden. wij lezen: “... en in al onze woorden en werken geprezen.” Hij – de HEER – wordt geprezen, wanneer wij belijden en aanroepen. Er is nog meer te doen. Hij mag niet bij woorden blijven. Zonder daden van het geloof woorden vrome woorden snel loze woorden.

Zo staan wij – gemeente – aan het begin van een nieuw jaar. Een jaar waarin wij opnieuw geroepen zijn om onze HEER de prijzen met onze woorden. Er is meer: het zal er op aankomen dat wij ditzelfde zullen doen in onze woorden en daden. Altijd ben je bezig en altijd heb je wat te zeggen – ook al zal je het ook dit jaar meemaken dat je soms met stomheid geslagen zal zijn. Geslagen door woorden die jouw of mijn naaste uit spreekt. Hij zal pijn doen en gebeden in ons hart wakker schudden.

Wij zullen ook als gemeente Hem mogen prijzen in wie wij zijn als christelijke gemeente. Een gemeente die niet gemist kan worden in het dorp, de stad of de wijk waarin wij wonen. Een gemeente van de Heer Jezus Christus die aan vele de liefde van de HEER zal laten zien en zal laten blijken.

Een gemeente die keer op keer zichzelf en ook anderen zal leren om het gebed te bidden dat de Heer Jezus ons heeft voorgezegd: “*Onze Vader in de hemel, uw naam worden geheiligd en uw koninkrijk kome....*”.

Moge dit gebed onze woorden en daden doorgloeien. Dan zijn wij als dat slootschrijvertje van Guido Gezelle: “*Wij schrijven, herschrijven en schrijven nog, den heiligen Name van God!*”

Amen.

STEMMEN UIT DE SCHRIFT

onder redactie van
ds. H.E.J. van der Laan (eindredactie)
Torenvalk 27,2235 DK Valkenburg ZH
tel. 071 3411705 e-mail: hejvanderlaan@kpnmail.nl

ds. A.W.W. de Rooter, Wijk en Aalborg
tel. 0416 351116, e-mail: awwderooter@gmail.com

drs. B.H. Weegink, Katwijk aan Zee
tel. 071 4081255, e-mail: barend@weegink.net

ISSN 2352 - 4553

Verschijnt maandelijks met twee afleveringen
Abonnementsprijs € 20,- per jaar (Losse nummers € 2,50)
Digitaal abonnement: € 14.-

Uitgave:

Confessionele Vereniging/Confessioneel Gereformeerd Beraad in de Protestantse Kerk

Administratie:

Julianalaan 79, 3871 VH Hoevelaken
tel. 033 2537107, e-mail: jroele@kpnplanet.nl

Contributierekening penn.mr. CV: NL29INGB 0000 347340

Drukwerk: Drukkerij De Jong, Balk
www.drukdejong.nl